

Escarabats del pernil (*Necrobia rufipes* i *N. ruficollis*)

Text: © Roger Eritja Mathieu

Fotografies : © Roger Eritja Mathieu

Nom científic
<i>Necrobia rufipes</i> i <i>N. ruficollis</i>
Ordre
Coleoptera
Família
Cleridae
Mida
3 - 4 mm

Foto 1: *Necrobia rufipes*

Reconeixement

Són coleòpters carnívors, brillants i de tonalitats irisades, que tenen una marcada preferència alimentària per carns deshidratades. Per això ataquen productes emmagatzemats, com ara embotits i pernil; però també intervenen en estadis avançats del reciclatge de la carronya, i són habituals en els cementiris, on poden també alimentar-se de larves d'altres insectes, com ara mosques. Tanmateix, llur biologia no és

totalment coneguda; es desconeixen per exemple, els motius perquè existeixin habitualment i en hàbitats idèntics, diferents proporcions poblacionals entre les dues espècies (*veure foto 1 i 2*). És interessant de notar que aquests insectes han estat trobats fins i tot sobre mòmies egípcies.

Foto 2: *Necrobia ruficollis*

Detecció i seguiment

N. ruficollis es diferencia fàcilment de *N. rufipes* (tot ell de to blavós) perquè malgrat que l'abdomen és semblant, el tòrax és de to rogenc. Totes dues espècies poden causar problemes en activitats comercials i concretament en productes alimentaris emmagatzemats com ara farines de peix i ossos, copra, oleaginoses o embotits, associats normalment amb Dermèstids. Tanmateix, la problemàtica més notòria la produeixen en els cementiris, ja que en alguns períodes poden sortir dels nínxols en quantitats respectables, causant alarma social.

La presència d'aquests insectes s'avalua numèricament per comptatge visual.

Riscos/problemes per a la salut

Pot existir una lògica preocupació sanitària perquè pugui produir-se un contacte d'aquests insectes necròfils amb aliments emmagatzemats en establiments propers als cementiris. Tanmateix aquesta possibilitat sembla prou remota i no ha estat mai documentada. No es dona transmissió de cap patologia a través d'aquests insectes i malgrat ésser depredadors, no es coneixen casos documentats d'atacs sobre persones. Per tant, la problemàtica en aquest cas és causada per la simple presència dels insectes i és de caire psicològic considerant les instal·lacions on apareixen i l'estat d'ànim que se li pressuposa al públic que les visita.

Cicle biològic

És força poc conegut en els hàbitats que ens interessen donada la impossibilitat de realitzar-hi estudis. Tant larves com adults s'han estudiat sobre productes emmagatzemats, sabent-se que són depredadors d'altres larves (*Dermèstids*, *Dípters*) a més de consumir el substrat. En els cementiris, s'assumeix que surten a l'exterior des de principis d'abril per tal de mantenir activitat sexual, i que el seu cicle larvari és força llarg. Les densitats màximes d'adults a l'exterior s'assoleixen entre principis de maig i mitjans de juny, amb valors inferiors després d'aquest període. Pot haver-hi problemes, tanmateix, fins i tot durant hiverns de bonança.

Les observacions realitzades indiquen que el problema apareix en la primavera corresponent a un interval d'un a dos anys després de la inhumació.

Mesures correctores i/o preventives

Es constata en l'experiència esmentada un increment de les poblacions de *Necrobia*, que es correlaciona amb la implantació de nous tipus de blocs d'enterraments. Són blocs que s'ocupen de forma gairebé simultània ja que no s'hi produeix encara la rotació pròpia dels nínxols construïts anys enrera; per tant, les emergències d'adults s'hi produeixen simultàniament els primers anys. Per altra banda, els nous models constructius tenen conductes de connexió entre nínxols, amb cambres comunes d'evacuació de gasos que probablement afavoreixin la mobilitat interna d'insectes. Aquestes construccions prefabricades els podrien oferir també més obertures de sortida. Si fos possible d'establir inequívocament que les causes de la major proliferació d'aquests insectes són estructurals, caldria considerar un canvi normatiu en la construcció de cementiris, que actualment tant sols es pot suggerir.

Mesures de control actiu

En aquest cas no són possibles les actuacions larvícides, i de fet no sembla adequat buscar l'eliminació d'una fauna que té un paper primordial en el correcte reciclatge dels cadàvers. Els perjudicis socials que causa llur aparició massiva són tanmateix molt obvis, i en cas d'infestació important serà necessari dur a terme actuacions de control. Es realitzaran aleshores aplicacions adulticides sobre la superfície exterior dels nínxols, utilitzant preferentment productes amb activitat residual. S'eliminaran així els

insectes presents en aquell moment, però també els que emergiran els dies successius. El llindar per la presa de les decisions de tractament ha de ser avaluat en cada experiència particular, perquè depèn també de consideracions socials i urbanístiques. Des de l'any 1997 el Consell Comarcal del Baix Llobregat realitza en 9 cementiris d'aquesta comarca l'únic seguiment i control de què tenim notícia. En aquest cas, s'estimen les densitats mitjançant un índex numèric simple obtingut per comptatge d'individus per làpida. Hom pot registrar densitats tan importants com ara 35 a 200 individus per nínxol en seccions concretes; tanmateix per preses de decisions cal avaluar densitats més globals, usant-se en aquest cas un llindar de presència de 1,5 a 3 individus per làpida en sectors amplis del cementiri.

Observacions

Les aplicacions insecticides en aquest cas són considerades com pertanyents a l'àmbit de la Sanitat Ambiental, amb les repercussions normatives sobre les acreditacions necessàries pel personal aplicador i productes. Aquestes instal·lacions són conflictives en relació al termini de seguretat del plaguicida, ja que no poden ser clausurades en cas d'haver de procedir a una inhumació